

Een hoge mate van dierenwelzijn én arbeidsproductiviteit, dat waren de doelstellingen van de familie Prins bij de bouw van haar nieuwe stal. 'We schrijven hem af in twintig jaar. Dan bouwen we een zandstal of zo', zegt de ondernemende Bram Prins.

Zes blokken kuilvoer worden met de kuilvoersnijder gesneden om vervolgens te verdwijnen in de voervoorraadbak buiten de stal. Zes keer per dag komt de ketting onderin de bak langzaam in beweging om de voerrobot te vullen. Een blok kuilvoer kantelt om door de helling van de toevoerband en valt uit elkaar, terwijl de ketting het gedoseerd over de rand de robot inwerkt. 'Deze aanvoer hebben we zelf bedacht', licht Bram Prins toe. 'We wilden simpelweg kuilblokken in de voorraadbak plaatsen, zo'n systeem bestond niet en toen zijn we zelf aan het ontwerpen gegaan.' 'Keep it simple', her-

we met een trekker over het looppad achter het voerhek toch voeren', geeft Bram de 'vluchtroute' aan. De momenteel aanwezige 180 koeien zijn opgedeeld in een vaarzensgroep en twee groepen melkgevende dieren. In de vierde groep komen de droge koeien en de close-upgroep die via kalfboxen naar een nog te plaatsen vierde robot kunnen. 'We hebben samen met de bank een verder groeiscenario voor onze bedrijven uitgewerkt tot 2012. We willen op dit bedrijf naar driehonderd koeien doorgroeien', geeft Prins aan. Om dat mogelijk te maken komt er een vierde robot en we

Bram en Arno Prins: 'Automatiseren helpt ons opschalen naar een miljoen per man'

opschalen naar een miljoen kilo melk per man.'

Rubber op de vloer

En ook koecomfort kreeg veel aandacht. Door de hele stal ligt er rubber op de vloeren ('ze laten de tocht nu al beter zien'), er is een automatische mestschuif en het looppad achter het voerhek is vier meter breed, waarbij de koeien een opstapje voor het buizen voerhek hebben. 'Ze staan dan rechter voor het voer, worden minder verstoten en hoeven alleen de achterpoten op te tillen als de schuif

voorbijkomt', licht Bram toe. De uit Duitsland afkomstige dikke matrassen en ruim bemeten boxen kwamen als winnaar uit een kleine 'bedrijfsproef.' 'We hebben een test gedaan op ons andere bedrijf', aldus Prins, die aangeeft dat zand geen optie was. 'Dat gaat niet met de biogasinstallatie.'

Weidegang past de vennootschap niet meer toe. 'Maar het kan wel, we hebben er aan de voorkant van de stal rekening mee gehouden', aldus Bram, die niet denkt dat de koeien ooit nog naar buiten gaan. 'Weidegang is binnen enkele jaren geen issue meer.'

Na zes weken in de nieuwe situatie is er alom tevredenheid. De robots halen meteen de druk van het melken weg. 'Zo'n 85 tot 90 procent van de dieren gaat al vanzelf de robot in', aldus Arno over de nieuwe Senior Futureline. 'Er was geen prijsverschil tussen gangbaar en automatisch melken. Dan is de keus snel gemaakt.' De rust in de stal is opmerkelijk,

vindt Prins. 'Vanaf de eerste dag dat de koeien in de stal liepen voelden ze zich thuis.' Ze hebben hun eigen ritme, dat hooguit wordt verstoord door de voerrobot die in langzaam tempo en rustig mengend het rantsoen laat vallen langs het voerhek. Per rondgang komt er circa zes kilo voer per koe uit. Het lijkt een Pavloveffect, de koeien zien de automatische voeding, komen in de benen en gaan vreten. 'Daarna lopen ze door de melkrobot en dat is precies wat we willen', geeft Bram aan. 'De automatische systemen sluiten perfect op elkaar aan.'

Minder dan drieduizend euro

Naast de arbeidsbesparing en verhoging van het dierenwelzijn is ook de portemonnee niet vergeten. De stal kost nog geen drieduizend euro per koe. 'Dat komt vooral omdat we in eigen beheer gebouwd hebben', licht Prins toe. 'De marge van de aannemer hebben we nu zelf verdiend.' Het betekende dat zoon Arno een

jaar lang werd vrijgehouden om de bouwbegeleiding te doen. De vof haalde tijdlijke arbeid binnen om de koeien te verzorgen. Met Arno als werkvoorbereider schakelden ze specialisten uit het hele land per onderdeel in, zoals een spantenmaker, een betonleverancier en een speciaal bedrijf voor de dakplaten. Maar besparingen zitten ook in kleine dingen: 'Zo hebben we bespaard op de deuren in de stal. Met een simpel scharnier zetten we multiplex platen vast, dat bespaart zo weer tweeduizend euro.' Eén voordeel hadden ze wel, een mestopslag was niet nodig. De mest wordt ondergronds doorgepompt naar de biogasinstallatie. 'Die hebben we opgeschaald van 200 naar 530 kilowattuur. Dat is nodig om het rendement te verbeteren. Er is toch één man dagelijks mee bezig', weet Prins over de tegenvallende arbeidsvraag. 'Maar al na het eerste jaar levert het geld op.' Prins hoopt dat hij de nabijgelegen nieuwbouw van het dorpje Ten Boer in de toekomst gas en elektriciteit kan gaan leveren. Een ander voordeel van de dichte vloer in de stal is de flexibiliteit. We hebben de stal voor twintig jaar gebouwd. Dat is maximaal. We kunnen hem dan zo weer afbreken en er wat nieuws opzetten. Dan bouwen we een zandstal of zo', klinkt het nuchter. 'Alice Booy

Voer- en melkrobot be sparen één man

Familie Prins bouwt stal voor 250 koeien en jongvee voor minder dan drieduizend euro per koe

haalt Prins (57) enkele keren als we door de nieuwe stal in het Groningse Ten Boer lopen. Zijn zoon Arno (29) vult hem aan. 'Deze voerrobot voert ook om één uur 's nachts. Het levert een kilo melk meer per koe per dag op en bespaart ons minstens een uur werk per dag.' En dat past in het doel van de Prinsen: een werkweek van 50 uur en toch een miljoen kilo melk per man.

Klavertjevier

Vanaf begin augustus lopen de koeien in de nieuwe stal die ingedeeld is als een klavertjevier. De koeien komen in vier groepen van zo'n zestig koeien te lopen rondom de melkrobots die het hart van het bedrijf vormen. Het doel is door te groeien naar 250 koeien in de nieuwe stal.

Aan de zijkant is nog ruimte voor zo'n tweehonderd stuks jongvee. Rondom de groepen is een voerpad van anderhalve meter waar de voerrobot langs een rail het voeren verzorgt. 'Bij storting kunnen

hebben ook nog een principeakkoord voor uitbreiding met de gemeente door de stal compleet te spiegelen naar de andere kant.'

In totaal melkt de familie Prins nu zo'n driehonderd koeien, naast de 180 in de nieuwe stal ook 120 op het tweede bedrijf waar in 2008 ook twee robots geïnstalleerd worden. 'We hebben daar 45 hectare grond. Bij elkaar voegen zou betekenen dat we veel voer moeten transporteren, dat is niet efficiënt.' De vijf vennoten in het bedrijf (Bram, die volledig in de consultancy van het bedrijf zit, zijn twee broers, zoon Arno en schoonzoon) besloten voor een hoge mate van automatisering te kiezen om zo arbeid uit te sparen. 'Automatisering helpt ons

De verschillende onderdelen binnen de automatisering vullen elkaar aan, zes keer per dag voert de robot de koeien en door deze regelmatig terugkerende actie worden de koeien ook gestimuleerd weer sneller de melkrobot in te gaan

